

Kræftlæger advarer mod firma, der tilbyder eksperimentel behandling

Af Anne-Line Budolfson og Natacha Petersen

Et dansk firma tilbyder patienter med prostatakræft en behandling i Tyskland, som vil »dræbe alle kræftceller«, men som ikke er godkendt i Danmark. Danske kræftkirurger kalder det for grov udnyttelse af mennesker i krise.

Tag til Tyskland og bliv behandlet for prostatakræft på to timer uden smerter eller bivirkninger.

Det tilbyder det danske firma Receptor Oncology, der viderehenviser danske patienter til Tyskland for at modtage behandlingen NanoKnife – en behandling, som ikke er godkendt i Danmark.

Det vækker forargelse blandt danske kræftkirurger og får nu Dansk Urologisk Selskab og Dansk Prostatacancer Gruppe (DAPROCA) til at advare mod Receptor Oncology og dets arbejdsmetoder.

Mikkel Fode er læge på Urologisk Afdeling på Herlev Hospital og bestyrelsesmedlem i Dansk Urologisk Selskab. Han mener, at det er »forkasteligt«, at et firma tilbyder en udokumenteret behandling og lover, at den er helbredende og uden bivirkninger.

»Man udnytter groft nogle mennesker i krise og giver dem nogle løfter, som

man ikke har belæg for, og det er helt uacceptabelt,« siger han.

Også Michael Borre, der er formand for Dansk Prostatacancer Gruppe (DAPROCA), advarer kraftigt patienter mod at hoppe på den slags tilbud.

»Det er yderst usmageligt, at et firma på den måde reklamerer for en behandling, som slet ikke er anbefalet i nogle kliniske guidelines overhovedet,« siger han.

Ingen evidens

Receptor Oncology er et privatejet firma og har ifølge sin hjemmeside tre klinikker i København, Odense og Aalborg.

Firmaet henvender sig til »patienter, der har været igennem et behandlingsforløb i det normale hospitalsystem, og hvor resultatet ikke har været tilfredsstillende, eller det har været smertefuldt«.

Efter en indledende samtale mellem kræftpatienten og Receptor Oncologys lægeteam, vurderes det, om patienten er egnet til at modtage behandling på en unavngiven klinik i Tyskland, som tilbyder behandling med NanoKnife, der ved hjælp af elektriske impulser skal fjerne kræften.

Behandlingen vil ifølge Receptor Oncology »dræbe alle kræftcellerne« og være »helt uden bivirkninger«. Men det er ikke korrekt, advarer kræftkirurger.

»NanoKnife er en eksperimentel behandling, hvor man reelt set ikke ved, hvordan det går patienterne. Derfor skal den foregå i et protokolleret forsøg og ikke mindst i et setup, hvor patienterne ved, hvad de går ind til,« siger Mikkel Fode.

Behandlingen er ikke godkendt til behandling af prostatakræft i Danmark, fordi der ikke er evidens for effekt eller bivirkninger.

Patienter får bivirkninger

En af årsagerne til, at lægerne nu vælger at råbe vagt i gevær, er, fordi de i stigende grad møder patienter, som har fået foretaget NanoKnife-behandling på privatklinikker i Tyskland.

På Herlev Hospital har man i efteråret behandlet fire patienter med prostatakræft – alle er kommet tilbage fra Tyskland med problemer og bivirkninger efter NanoKnife-indgreb.

Lægerne kan ikke med sikkerhed sige, at Receptor Oncology har været indblandet, men de mener, at der er et behov for at advare patienter mod behandlingen. Det fortæller Henrik Jakobsen, der er overlæge på Urologisk Afdeling på Herlev Hospital.

»Patienter vender hjem med relativt store problemer i form af forsnavninger på grund af arvævsdannelse, eller også har de fortsat kræft. Flere af dem kommer hjem med højere PSA-tal, end da de tog afsted, hvilket er et udtryk for kræftvæv i udvikling. Det viser os, at NanoKnife hverken helbreder eller er uden bivirkninger,« siger han.

Samme problematik oplever de på Rigshospitalet på Urologisk Klinik, hvor Klaus Brasso er professor og overlæge.

»Vi har de samme problemer med komplikationer opstået efter Nanoknife-behandling, som de har på Herlev. Der er en række tyske privathospitaler, der giver behandlingen mod en klækkelig betaling, og ret karakteristisk sender de problemerne retur sammen

med patienterne,« lyder det i en mail fra ham.

Henrik Jakobsen og Klaus Brasso peger på, at det er »etisk uansvarligt« at sende patienter til Tyskland med lovning om helbredelse og tage flere tusinde kroner for en behandling.

Samtidig kan det være problematisk for de danske læger, når patienter kommer retur, efter de har fået NanoKnife-behandling, da de danske læger ikke har erfaring med konsekvenserne af indgrebet.

Lægerne understreger, at NanoKnife-behandlingen er kontroversiel, fordi prostatakraft ofte er multifokal, hvilket betyder, at kræften findes flere steder i kirtlen. Man kan derfor ikke være sikker på at ramme al kræften, hvis man kun behandler en del af kirtlen, forklarer Michael Borre.

Derudover risikerer patienterne at blive overbehandlet, hvis de tilhører den gruppe, som har lav-risiko prostatakraft, der ikke vil udvikle sig.

» Det er patienter, som følges på landets kræftafdelinger, og som vi kan tilbyde en veldokumenteret behandling, hvis det nogensinde bliver nødvendigt. Men det er klart, at de er særligt sårbare overfor mirakuløse behandlingstilbud,« siger Michael Borre.

PROPA misbrugt på hjemmeside

Det er ikke kun fagfolk, der er forarget over det private firma. Flere patientforeninger og organisationer er også forundret og føler sig ført bag lyset. Nogle foreninger har oplevet, at deres logo er blevet anvendt på Receptor Oncologys hjemmeside - uden at firmaet havde fået tilladelse til det.

PROPA er en af de foreninger, hvis logo optrådte på firmaets hjemmeside, så det lignede, at foreningen blåstemplede og støttede firmaet. Men det var langt fra virkeligheden, forklarer landsformand for PROPA Tonny Clausen.

Han fortæller, at PROPA i oktober modtog et uopfordret støttebeløb fra

stifteren bag Receptor Oncology, og kort tid efter optrådte PROPA's logo på deres hjemmeside.

»Vi var selvfølgelig meget glade for at modtage et støttebeløb helt uopfordret, men i tiden efter begyndte vi dagligt at få henvendelser fra flere af vores medlemmer, som havde set vores logo på en hjemmeside og ville høre mere om behandlingen og firmaet, som det lignede, at vi støttede, uden at det var tilfældet,« siger han.

PROPA støttede hverken behandlingen eller firmaet og var forargede over, at et firma kunne finde på at misbruge deres navn og logo for at mislede patienter.

Tonny Clausen forklarer, at det er vigtigt, at både patienter og pårørende forholder sig kritisk, når de finder tilbud til kræftpatienter på nettet.

»Det er vigtigt, at folk er påpasselige, når de finder nye tilbud. Vi råder vores medlemmer til at kontakte sundhedssystemet og deres egen læge, hvis de ønsker at vide noget om eksperimen-

Modelfoto

telle eller nye behandlinger,« siger han.

Efter flere ugers mailkorrespondance med stifteren bag Receptor Oncology blev PROPA's logo taget af hjemmesiden, mod at foreningen tilbagebetalte det støttebeløb de havde modtaget fra Receptor Oncology, forklarer Tonny Clausen.

»Det var et vildt forløb, men heldigvis ordnede det sig, og vi er ikke længere at finde på hjemmesiden. Det er vigtigt for os som forening at sige, at vi tager afstand fra firmaet, og at vi ikke har noget med dem at gøre,« siger han.

STPS undersøger sagen nærmere

I Danmark er det tilladt for et privat-ejet firma at videresende patienter til sundhedsydelser. Styrelsen for Patientsikkerhed kan føre tilsyn og gribe ind hos firmaer, hvor der er ansat autoriseret sundhedsfagligt personale. Det forklarer Anette Lykke Petri, der er overlæge og Enhedschef i Styrelsen for Patientsikkerhed.

»Er der tale om en forretningsmand uden sundhedsfaglig baggrund, som

blot videreformidler en behandling i udlandet, og der ikke foretages egentlig sundhedsfaglig behandling i Danmark, vil vi ikke kunne gribe ind med de samme sanktionsmuligheder, som vi har over for sundhedsprofessionelle, der er autoriseret og arbejder i Danmark,« siger hun og pointerer, at styrelsen ikke kan føre tilsyn uden for landets grænser.

»Vi ved fra andre sager, at Tyskland har en anden lovgivning og en anden tilgang til de mere alternative behandlingsformer, end vi har i Danmark,« siger hun.

Styrelsen har derfor besluttet sig for at gå ind og sagen og undersøge, hvilke forhold der gør sig gældende for Receptor Oncology og undersøge, om de overholder reglerne.

»Vend snuden indad«

Stifteren og ejeren bag Receptor Oncology, Heino Bo Frederiksen, står uforstående overfor kritikken af sin virksomhed og NanoKnife-behandlingen.

Han mener ikke, at behandlingen kan betegnes som eksperimentel, da den allerede foretages i andre

lande. Derudover forklarer han, at han samarbejder med to tyske klinikker, som vurderer om de danske patienter er egnet til en behandling hos dem.

Den ene tyske privatklinik, Vitus Prostate Center i Offenbach am Main, afviser at samarbejde med Receptor Oncology og fortæller, at de ikke har modtaget nogle patienter derfra. Den anden klinik, Zentralklinik i Bad Berka, har ikke reageret på vores henvendelse.

Heino Bo Frederiksen medgiver, at han »måske overdriver lidt på sin hjemmeside«, og at han ikke kan forsikre sine patienter, at der »ingen bivirkninger er«, og at metoden »dræber alle kræftceller«.

Han har efterfølgende justeret hjemmesiden, så det nogle steder fremgår, at der er »få til ingen bivirkninger« og beskriver nu, hvordan forløbet og samarbejdet med de tyske klinikker foregår. Det fremgår stadig, at NanoKnife behandlingen »dræber alle kræftceller« og alle 700 behandlede patienter »i dag er fuldstændig raske«.

Kilder: Aalborg Universitetshospital, Cancer Treatment Centers of America, Michael Borre, Henrik Jakobsen.

Hvad er NanoKnife?

I Danmark behandles prostatakræft med operation eller strålebehandling, hvilket kan ødelægge nerverne og give problemer med rejsning.

Operationsmetoden NanoKnife kan være en mindre invasiv metode, der bruger såkaldt 'Irreversible Elektroporation' (IRE), som anvender elektriske impulser til at 'slå huller' i kræftcellerne. Metoden går ud på, at man kan placere elektroder strategisk rundt om tumorer, som er umulige at operere eller svære at nå.

Behandlingen er godkendt i bl.a. Tyskland, Schweiz og USA. I Danmark foretager blandt andet Aalborg Universitetshospital behandlingen mod bugspytkirtelkræft som en lindrende behandling, hvis andre behandlingsmetoder er udtømte. NanoKnife er ikke godkendt i Danmark til prostatakræft.